

Indúlt BETSBÖL Szeredán 13. Jún. 1787.

Mind itt van.

Bétsben eleitől-fogva bé-vett szokás vala, hogy mi-
 nekutánna az UR-napi bútsújárásbéli tzerémóni-
 ák a' belső-városban végbe mentenek vólna, az azu-
 tán következendő vasárnap tartatnak ezen tzerémóni-
 ák a' külső-városokban, mellyhez képest a' közelebb
 múlt vasárnap igen szép időben és igen szép rendel-
 tartaték a' külső-városbélieknek-is ezen áhítatos tze-
 rémóniájok. Itt a' meg-jegyzésre méltóbb az, hogy
 a' F. Tsászári mulatókertben, az úgy nevezett Au-
 gartenben maga ő Felsege edgy olly tsupa külömb-kü-
 lömb-féle virágokból készült óltárt állittatott vala-
 fel, mellyhez hasonlóról még a' Bétsiek nem emlé-
 keznek; az árnyékos sétáló ösvényeket a' Sönbrunni
 virágos kertből oda hordott mindenféle virágokkal,

Tzitrom, Narants és más jó-illatú fűvekkel és fákka-
 úgy bé-rakatta vala, (a' gyökereket tartó edények
 mind bé-valának vonva) hogy a' kedves illatozás mi-
 att az ezek között el-menő áhítatos fokaságnak tsupa
 gyönyörűség vala sétálni. Mind a' Hadi-nép, mind
 a' városi hadi-köntösbe öltözött fokaság a' maga szo-
 kott tiszteletét itt-is végben vitte. — Tökéletes igaz-
 ság, hogy a' F. Monárkha már a' közelebb múlt hó-
 napnak végén Lembergbe váratott, és hogy nagy okok-
 ra nézve, a' már meg-irt úton, minél hamarább Béts-
 be várattatik; mert azon kívül, hogy fontos okok
 várják az ő Felsége meg érkezését; a' Pettauai nyári
 Táborban-is el-múlhatatlanul meg-fog jelenni; melly
 tábort formálandó hadi-fergek már mind útban vagy-
 nak, és némellyek ezek-közzül sátozt-is ütöttek. —
 Edgynehány napoktól-fogva az újjonnan gyűjtött hadi-
 népnek igen nagy fokaságát szemléljük Bétsen kerecs-
 tül menni, és a' mondatik, hogy 14 napok alatt
 ezeknek számok 50 ezerre fogna potóltatni; mi vég-
 re? — arról halgat az írás. — Rövid napok alatt
 nagy vendégek váratnak Bétsbe. —

'S hát! tsak az *Abrahám* testszerént-való mara-
 dékának a' máj Európai Izraélitáknak szabad-é Bétsben
 's más Királyi lakó városokban sétálni 's élelmet ke-
 resni — 's a' *Farahó* téglavetés alól szökött szép fi-
 ainak soha sem? — de biz' ezeknek-is. — Edgy
 fekete hajú fejr fogú főből-álló musika-banda érkezék
 nem régiben Galánta környékéről Bétsbe, kiknek kó-
 ta nélkül-való musikálásokat mindenek bámúlva hal-
 gatják. Kérdi a' napokban edgy valaki töllök: hogy
 mértetek az Istenért ide jöni? hiszem nem szabad Tzi-
 gánynak itt járni. Jájs Uram! (felel az edgyik) hi-
 sem nem Tsigányok vagyunk mi — újj Polgároknak
 tsinált a' Király, ast akarja, hogy mi-is emberek le-
 gyünk.

gyünk esután — azért jöttünk, hogy a' Magyar Uraknak folgáljunk. — Nints a' nagyságos Úrnak edgy rongyos veres nadrága, musikálnánk érette 's t, — Még meg-bóldogúlt édes Anyánk' MÁRIA THEREZIA idejében hozatott vala-fel Erdélyből Gróf B. D. Úr ő Excellentiája titkon edgy banda Tzigány Musikást, kiket német köntösbe öltöztetvén, kegyelmet nyert vala nékik; ez a' második musikáló Tziganybanda Bétsben, kik olly nagy elő-menetellel musikálnak, hogy az a' vendég-fogadó, hól ezek musikálnak, teli a' bámulásra gyült néppel, és a' vendég-fogadásnak jó hafznot hajtanak. Midön a' múlt heti Bútsún a' Magyar K. Testörző vitézek fergét egész veres gála-köntösben meg-látták ezen újj Polgárok, mindeniknek ki-tsordúlt a' könyv szeméből: bé-is mentek a' tzérémoniák után a' Gárda-házba, és a' Veres nadrág' reménysége nagyon biztatja őket.

A' *Kersonésusban* benn-történt dolgokról, a' Koronázásról, és más környül-állásokról még edgy Európai levelet sem olvashatunk eddig; azért azt sem bizonyíthatjuk a' mit némellyek erősítenek, hogy t. i. a' Muszka és némelly Tatárok között edgy nevezetes tsata esett volna, mellyben az utólsók közzül edgynehány ezer el-esett. Mindenekről ezután jönnek meg a' tökéletes tudósítások. Hogy a' F. Róm. Tsárfári Udvarnál semmi szembe tűnhető bizonyos hadikészületek nintsenek, a' bizonyos; de a' Török részéről máig-is Táborban a' roppant fegyveres fokaság, és a' múlt hónapnak végén-is *Ismailnál* újjonan edgynehány ezerezen táborba szállának; noha az újjonan érkezett hírek szerént a' F. Muszka Tsáfszárné nagy ajándékokat mondatik Konstantzinápolyba küldötnek lenni; melly hírek éppen ellenkeznek a' két udvar között tsatát szemlélni kívánók' tzéijával.

A' F. Monárkha kegyelmesen el-végezni méltóztatott, hogy (Causae matrimoniáles) a' nemteleneknek házasságbéli ügyek ennekutánna az alattabb lévő világi Törvényszékeken igazíttassanak-el. Buda 8-dik Máj. 1787. —

Hogy az indulatokat borzasztó hirekkel annál rövidebbek légyünk, Temesvárról csak azt írhatjuk, hogy itt még a' kést-is meg-tiltották az Oláhoknak, mint emberi természetén kívül lévő gyilkosoknak. — Az Aradi Tömlőtzen 160 fogjak vagynak: a' többi között edgy *Rúsz Péter* nevezetű fő gyilkos Tolvaj vezér ki nem régiben ama nagy érdemű bölts hazafiát, már a' mi leveleinkbe-is sokszor keserves emlékezetben vólt V. Ispány T. Forrai Urat magához hívatván olly véggel, hogy nagy dolgokat kívánna ki-jelenteni, 2 Hajduktól, és a' Tömlőtztartótól követtetvén, a' tömlőt ajtajáig mégyen, hól *Rúsz* a' maga titkainak ki jelentésére kívánna vala, hogy a' többiek távoznának-el, de szerentsére bizonyos jeltől észre vévén ezen már hajó-törést szenvedett Úr a' tzel, böltsen ezt felelé; hogy bizonyos parantsolatot vett légyen *Rúsz* eránt, azért csak legyék még edgy kevésé tsendefségben, és ezzel el-távozzék a' tömlőt ajtajából. Ezen Raboknak a' *Rúsz* vezérsége alatt a' vala tzeljok, hogy a' V. Ispány Urat megölvén, ha a' hajdúk bé-menéndenek, azoknak fegyvereket el-izedjék; az akkori vásáros néppel magokat öszve adják, a' várost fel-egessék, és mindent fel-prédáljanak. Minthogy *Rúsz* ezen tzeljában felsült, már most maga izente-meg ezen V. Ispány Úrnak, hogy a' kapuján ki-ne lépnek, ha életét szeretné. — Melly jó a' Tisztvifelőknek a' fogjak között magokra vigyázni, ebből meg-tetszik. — Pofonyban edgy *Keller* nevű igen híres szem-gyógyító orvos,
edgy

edgy férfinak, ki már 4 esztendőktől fogva világtalan vala, és edgy afzifzonymnak, ki 3 esztendő alatt semmit sem lát vala, a' napokban, az irgalmas Pappoknál lévő betegek' házában, fok Doktoroknak, az oda-való Politzáj-Direktornak, és fok más érdeemes Uraknak szemek-láttokra olly szerentséfen le-vevé a' hájogot szemekről minden fizetés nélkül, hogy 9 napok alatt mind a' ketten tökéletesen látának, és helyre állítottanak. A' kiket az Isten fetétséggel szeretne, itt a' világosság. —

Hollandia. Ollyan a' Hazafiak között való belső zenebona, mint a' mój a' nagy szörű bundában, és az édgyesült eleven tagok közzé esett fene; melly, ha annak idején korán elejét nem veszik, az egész testet veszedelembe ejti. Hogy a' belső zenebonától szünni nem akaró Hollándusok' bundájából a' társaságot évő mój ki-fzellőztesék, az ebben a' nyomban érkezett hírek szerént, parantsolatjuk vagyon a' Pruszfziai szütsőknek, hogy ezt el-múlhatatlanúl orvosolják, az Ultrekti már vérontással tsatázott heves vérű Tanátsot pedig rövidebb pórásra vévén, edgy Pruszszus kováttsal fognak rajta eret-váogatni. — A' mi tudósítottunk azt írja Berlinből, hogy a' 7 esztendős háborútól fogva nagyobb hadi készületek Borussziában nem vóltanak, mint most; azt pedig egyedül a' Hollándiai zenebona okozta: majd meg-haljuk, mit fog Frantzia Ország tselekedni. —

Pétervára. Májusnak 2-dikán olly kemény parantsolat adatott vala ki itten, hogy míg a' Tsáfzárné Kerfoéfusban mulatozna edgy idegennek-is addig ezen városba, hanem ha a' határ-fzéleken lévő Komendérozó Generálifoktól vólna levele, bé-ne botsáttatnék; mellyre mind eddig leg-nagyobb szemefséggel-is vigyáztanak a' Tisztviselők. A' Tsáfzárnet mindenek nagy

nagy óhajással várják; azonban, míg a' hadi-nép edgybe gyült Táborait fegyverben látják, senki sem bizonyos a' Törökkel lejendő békeféség felől. — A' *Büsig* héti levelei szerént, azok a' portékák, mellyek Orosz országból 1786-ban a' fekete-tengeren Konstantinápolyba vitétek 519 ezer 811 Rúbelt hoztanakbé, 1785-ben pedig 735117 Rúbelt.

Páris. Jól tudván a' Frantzia Parlamentum és a' titkos-fzék: mi légyen a' rubrikában írva, és minitsen a' Kintses Kamarában; nints már fejét ezen környül-állások között hová hajtani — azt tselekezi, a' mit a' mészárosok a' vásárra hajtott vágni való Kosokkal — válogotja a' kövérebbetske Klafstromokat, hogy azoknak el-törlésefekkel az Isten nevében gyült Siklusokból edgy nagy summát gyűjtven öszve, az ország' közönséges hasznára fordíthassa. — Thoringniban Normáudiában edgy *Hárfel* nevű ember hala-meg a' múlt hónapban életének 150-dik esztendejében, ki Doktort és Fejér-népet soha sem esmert vala, és a' kik hofzfú életűek kívának lenni, azoknak azt hagyta testamentomban, hogy ezektől olják magokat. Bezzeg nem kapék most-fel a' Doktorok és a' Leányaszszoyok előtt — inkább fokan rövidebb életűek leszunk, hogy sem az utólsóbbak nélkül el-légyünk.

Róma. Éppen midön a' Szentséges Atya a' maga mostani úttyából szerentséfen vissza jöne, Májusnak 14-dikén meg-hala a' Római Udvar Kintstárnokja *Maggialli Antal* Úr *ad Ripa grande*, és a' maga Testamentomában azt hagyta, hogy az ő testét a' Szent *János* és Sz. *Pál* Monte celián lévő Templomába illy köre metfzett írással temessék; *Hic jacet Antonius Magiali maximus Peccator: orate pro eo; az az* — Itt fekszik a' leg-nagyobb hűnös

Maggiali Antal : könyörögjeteK érette. Én már tselekedtem; az olvasók-is tselekedjék. —

Brüszszel. A' múlt hónapnak 26-dikán azzal érkezett vala-meg edgy Brüszszeli Kurir, kinek levelei leg-ottan a' Monárkha után küldetének, hogy a' Brüszszeli Kapuk bé-vagynak zárva: elég ez edgyfzerre. — Ugyan innen írják, hogy már a' Frantzia Hadi-sergek-is meg-indúltanak, hogy Holláudiában békeséget plántáljanak — nem külömben azt írják, hogy Gróf *Eszterházi* Párisból, hová a' F. Monárkhától követtségbe küldetett vala, edgynehány napokkal ennek előtte a' Brüszszeli Udvarhoz meg-érkezett, hová nem külömben a' mostani környül-állatok eránt levelet vitt vala. Ezen Gavallért az idegen írók mindennütt edgy nagy lelku álhatatos tudós Magyarinak írják.

Apró Hírek.

Az alsó Auszriai Provinciális Bíró *G. Herberstein* Úrnak ifjabb leányát, a' Magyar országi hajdani Ország-Birájának Gróf *Erdödy* Úrnak második fia vészifeleségül. Az öreg *Fridrik* még a' 7 esztendő háborútól fogva edgy 'Sidónak száz ezer talérral vala adós, mellynek ki-fizetését örökké csak halagatta — a' mostani Király a' napokban edgy pénzig ki-fizetteté néki. — Ezt olvasom a' Bétsi Reggeli és Estvéli (úgy nevezett) német levelekből; „Az Emsi Papi-gyűlés végezései Magyarra fordittatnak, hogy azon Papok-is, kik még németül nem igen tudnak, olvashassák és tudhassák, hogy vagyon a' mái időben Rómával a' dolog — jól meg-kell jegyezni; mert még itt részszereént a' Papság nagyon Római-Kathólikus.“ — Bizony a' Protestáns-is vadabb itt mint másutt. — Ebben a' szempillantásban fáradtan érkezék a' sebes hír, hogy a' F. Monárkha már Gallitziába visszsa érkezett, és onnan ki-is indult. — Azt kérdik a' mi Ministereink

közzül a' napokban edgytől a' Gavallérok tárfaságában: mi újság? ki azt erősíté, hogy az Angliai Koronára következő Printz, és a' Prufzizus Király-Leánya *Fridérika* között minden órán házafság történik: Muszka és Török Ország között több jót, mint rofzizat reménylhetünk; és hogy Hollándia Tartománnya könyvez; mivel a' Helytarjő Hertzeg a' 7 Tartományok közzül hármát minden órán edgyedül fog-bírni. — A' többit majd el-fogják ofztani, és így jó éjfszakát közönséges Tárfaság!! — A' Rosnyai Püspök Báró *Andrási* Úrnak helyébe, ki a' F. Monárkha parantsolainak engedelmeskedni nem akarván Püspökségétől meg-fosztatott vala, Püspökké lett az Erdélyi újjonantétetett Vicé-Gubernátornak testvére Gróf *REVAI*. — Gróf *Almási* Úr ő Excellentiájának változásával *G. Czapári* János Úr Fiumében Gubernátorrá tétetvén, a' múlt hónapnak 22-dikén nagy pompával helyre állittatott. — Bizonyos Tolvajok Bétsben az Augustinusok Templomában edgy *Mária*-képén lévő koronát el-lopának a' napokban, mellyről ök azt gondolják vala, hogy olly igaz arany, mint a' rajta lévő kö igaz gyémánt; de meg-tsalák magokat a' számvetésben; mert a' korona tsak arany füstös, a' rajta lévő kö pedig festett Tseh üveg lévén, más nap a' magok vétkeket meg szánván bánván, az ottan lévő Plébánushoz edgy tzédula mellett vizsza küldék, mellyben a' vala írva: betsületes embereket illy haszontalan dologgal tévelygésbe éjteni nem emberség.

NB. Edgy *S. Pataki Delisántz* által még *Fébruáriusban* bizonyos pénzt küldöttek Bétsbe, 's még meg-nem érkezett: akár hól mulasson ezen késő *Delisántz*, a' pénzt a' *Ts. Királyi Delisántzra* tévén edgy hét alatt küldje Bétsbe.